Riigikontrolli arvamus Maksuameti 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande ning riigi tulude laekumise 2002. aasta aruande kohta

KONTROLLIARUANNE

Nr 2-5/03/115
29.08.2003

Riigikontrolli arvamus Maksuameti 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande ning riigi tulude laekumise 2002. aasta aruande kohta

Tallinn
2003

Sisukord

SISSEJUHATUS 3

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD 4

2. ARVAMUS MAKSUAMETI 2002. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE NING RIIGI TULUDE LAEKUMISE 2002. AASTA ARUANDE KOHTA 6

3. MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUS, FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM 10

RAHANDUSMINISTRI JA MAKSUAMETI PEADIREKTORI VASTUSED 12

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris 05.05–02.06.2003 oma tööplaani alusel Maksuameti 31.12.2002 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet ning Maksuameti koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2002. aasta aruannet.

Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 05.12.2002. a määrusest nr 143 "2002. a majandusaasta aruande koostamine esitamine ja kinnitamine". Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud 09.06.1999 vastu võetud riigieelarve seaduse § 46 lõikes 1.

Audit tugines Maksuameti raamatupidamise ning infosüsteemide "Agresso" ja "Maksumaksjate ja maksu kinnipidajate register" andmetele seisuga 31.12.2002.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Tõnis Saar, töögrupis osalesid audiitorid Marek Suurniit ja Krista Uuna.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta.[1] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele.[2]

1.2. Auditi ulatus ja eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesandeid[3], on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Maksuameti 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande, riigieelarve täitmise aruande ning Maksuameti koostatud ja Rahandusministeeriumi riigikassa osakonnale esitatud riigi tulude laekumise 2002. aasta aruande kohta, tuginedes järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult Maksuameti omad ja võlad tema kohustused, kas need eksisteerivad tegelikult ja on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega;
- kas kõik tulude laekumise aruandes kajastatud tulud on kantud riigieelarvesse õigel ajal;
- kas Maksuameti raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale, ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele.

Majandustehingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ja riigieelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes, eelarve täitmise aruandes ja riigi tulude laekumise aruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust asutuse raamatupidamise aastaaruande, eelarve täitmise aruande ja riigi tulude laekumise aruande kohta.

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruannete koostamise ja nendes sisalduva info õigsuse eest vastutavad rahandusminister Tõnis Palts (kuni 10.04.2003 Harri Õunapuu) ja Maksuameti peadirektor Aivar Sõerd.

---

[1] Riigieelarve seadus § 47 lg 2
[2] Riigikontrolli seadus § 7
[3] Riigikontrolli seadus § 6 lg 2
[4] International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

Minister

- valvab ministeeriumi struktuuriüksuste ja ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise järele ning teostab teenistusjärelevalvet ministeeriumi ametnike otsuste seaduslikkuse ja otstarbekuse üle;[5]
- tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise eest ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes;[6]
- vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest ning korraldab seda kooskõlas riigivaraseadusega;[7]
- otsustab eelarvevahendite kasutamise üle ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise, samuti Euroopa Liidu eraldatud vahendite ning muu välisabi sihipärase kasutamise järele;[8]
- kinnitab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved, lähtudes riigieelarvest, ja kontrollib nende täitmist, tehes vajadusel ettekirjutusi eelarvevahendite kasutamiseks;[9]
- kinnitab koos raamatupidamise eest vastutava isikuga oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigsust.[10]

Maksuameti peadirektor

- vastutab asutuse tegevust korraldavate õigusaktide täpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab aru asjaomasele ministrile.[11]
- korraldab asutuse sisekontrollisüsteemi rakendamist ja siseauditialast tööd.[12]
- kinnitab asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsust oma allkirjaga.[13]

[5] Vabariigi Valitsuse seadus §-d 49 ja 95
[6] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[8] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[9] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[10] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 4 lg 3
[11] Vabariigi Valitsuse seadus § 73 lg 2
[12] Vabariigi Valitsuse seadus § 73 lg 2.1
[13] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 4 lg 1

2. Arvamus Maksuameti 2002. aasta raamatupidamise aasta-aruande ja riigieelarve täitmise aruande ning riigi tulude laekumise 2002. aasta aruande kohta

2.1. Märkused

Raamatupidamise aastaaruanne ja eelarve täitmise aruanne

2.1.1. Maksunõuete, -kohustuste ja -tulude kajastamisel esinesid järgmised puudused:

- Maksunõuded on näidatud saldeeritult, ehk nõuete kogusummat on vähendatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete võrra. Juhime tähelepanu, et nõuded näidatakse aruandes kogusummas ja ebatõenäolised nõuded kajastatakse aruandes eraldi aktiva kirjel miinusega[14].
- Maksunõuded ja kohustused aruandes ei väljenda maksemaksjate registri põhjal tehtud päringu tulemusi (vt tabel 1).
- Tulemiaruandekirje "Tulud maksude kogumisest" ei väljenda tekkepõhist tulu maksude kogumisest, kuna seda on korrigeeritud ka eelmiste perioodide ebatõenäoliseks kantud nõuete võrra.
- Tulemiaruandekirje "Maksude maksete lõivude ja tasude ülekandmine" ei väljenda tegelikult ülekantud maksutulu, kuna seda on korrigeeritud nõuete ja kohustuste muutustega ja ning ebatõenäoliseks kantud nõuetega.
- Kõik eelnimetatud puudused on ka algbilansil.

Tabel 1. Aruandes kajastatud maksunõuded ja -kohustused seisuga 31.12.2002 võrreldes maksumaksjate registri päringu tulemustega

	Aruanne	Maksumaksjate register	Vahe
Nõuded maksumaksja vastu	2 594 645 733	5 625 204 635	
Sellest ebatõenäoliselt laekuvad	0	-3 254 532 099	
Nõuded maksumaksja vastu kokku	2 594 645 733	2 370 672 536	-223 973 197
Maksumaksjate ettemaksed	2 324 003 604	2 309 060 390	-14 943 214
Maksude ülekandmine	13 672 217 168	17 783 743 608	4 111 526 440
Maksude kogumine	13 672 217 168	16 847 524 844[15]	3 175 307 676

2.1.2. Maksuamet viis allasutustes läbi maksunõuete inventeerimise hinnates nende laekumise tõenäosust. Juhime tähelepanu, et inventuuri tulemusi ei arvestatud aruande koostamisel. Aruande koostamisel lähtuti peamiselt maksumaksjate registri päringutest. Registri ja inventuuri tulemused erinesid märkimisväärselt. Näiteks hinnati inventuuri tulemusena väiksemaks intressi võlg 75 mln, intressi ettemaks 12 mln ja maksuvõlg 15 mln krooni. Seega ei kajasta aruanne maksunõudeid ja kohustusi õigesti.

[14] Rahandusministri 18.05.2000 määrus nr 44

[15] Summa on leitud meie poolt hinnanguliselt, kuna ei ole teada kui suures summas ebatõenäoliseks kantud maksunõuetest kuulub aruandeperioodi. Sellel kirjel tuleks näidata aasta jooksul deklareeritud maksukohustused, millest on maha arvatud aruandeaastal ebatõenäoliseks hinnatud maksunõuded.

2.1.3. Maksuamet on maksutuludes näidanud vaid riigieelarve tulude osa. Tegelikult on 2002. a tulusid kogutud Maksuameti maksutulude aruande järgi 28 457 795 135 krooni, ehk 5 663 676 984 krooni rohkem[16] kui aruandes näidatud. Meie hinnangul peaks tulemiaruandes kajastuma kõik Maksuameti poolt kogutud tulud, sh ka kohalikele omavalitsustele ülekantud tulud, kuna viimastega seotud nõuded ja kohustused aruandes kajastuvad. Küll aga peame sellisel juhul vajalikuks eristada riigieelarvesse ja kohalikele omavalitsustele või teistele üle kantud tulude osa.

2.1.4. Maksuamet ei ole näidanud kohustusena aruande kirjel "Pank" kajastuvaid kohutusliku pensionikindlustuse, töötuskindlustuse, kogutud maksude vahendeid, summas 4 433 455 krooni, mis kuuluvad ülekandmisele 2003. aastal.

2.1.5. Maksuamet on ületanud 2002.a. eelarves (osa 139 ptk 41 art 10) ettenähtud palgakulu 144 492 krooni võrra. Eelarves fikseeritud eelarvekulude ületamine on riigieelarve seadusega keelatud[17]. Samas viitab see ka olulisele sisekontrolli puudusele Rahandusministeeriumis, kuna meile antud selgituste kohaselt on kindlaksmääratud eelarve ületamine riigikassas tehniliselt võimatu.

Riigitulude laekumise aruanne

2.1.6. Riigikontroll tegi Maksuameti 2001. a aastaaruande auditi tulemusena Rahandusministeeriumile ettepaneku muuta Maksameti poolt esitatava riigi tulude laekumise aruande ülesehitust. Meie hinnangul tulnuks kajastada eraldi ridadena maksud ja tululiikide lõikes perioodi jooksul panga-kontodele laekunud summad. Samuti tuleks eristada maksuliikide vahelised ümberkanded ja maksumaksjatele teostatud enammaksete tagastamised[18], mis hetkel on kogulaekumisest maha arvatud. Vaatamata sellele, et Rahandusministeerium nõustus toodud ettepanekuga ei ole käesoleva aasta tulude aruannet muudetud. Selle tulemusena ei ole aruande ridade õigsuses veendumine välise kontrolli käigus võimalik.

2.1.7. Kirjete lõikes ei olnud meil võimalik anda ka hinnangut ka põhjusel, et Maksuameti info-süsteem ei võimalda teostada päringuid tagant järgi. Auditi hetkel tehtud päringud maksunõuete, -kohustuste ja -tulude kohta ei kajasta tegelikku aasta lõpu seisu.

2.2. Riigikontrolli arvamus

- **Arvestades auditi ulatust ja punktides 2.1.1–2.1.4 kirjeldatud asjaolude mõju, ei ole Maksuameti 2002. aasta raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab ameti 2002. aasta tulemiks 6 804 871 ja bilansimahuks 31.12.2002. a seisuga 5 019 274 414 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 05.12.2002. a määrusega nr 143 "2002. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".**

- **Välja arvatud punktis 2.1.5. kirjeldatud asjaolu mõju, on riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Maksuameti 2002. aasta kassakuludeks 267 236 405 krooni, olulises osas kooskõlas riigieelarve seaduse ja 2002. aasta riigieelarvega.**

- **Maksuameti kogutud riigitulude 2002. aasta kassapõhine aruanne näitab aruandeperioodi laekumist summas 17 783 743 608 krooni. Võrdlesime nimetatud summat panga-laekumistega ning leiame, et see on olulises osas korrektne ning korrektselt ka riigi-eelarvesse kantud. Samas, tulenevalt punktides 2.1.6 ja 2.1.7 kirjeldatud asjaolude mõjust, ei saa me kinnitada riigitulude aruande õigsust ridade lõikes.**

---

[16] Elimineeritud on maksude tagastamised
[17] Riigieelarve seadus § 8 lg 2
[18] Maksuamet on teinud 2002. aastal maksude tagastamisi 5 379 829 534 krooni eest.

Tegemata märkust Maksuameti 2002. a raamatupidamise aastaaruande kohta, juhime tähelepanu järgmisele asjaolule:

Maksunõuded ja kohustused on näidatud suuremana, kuna maksunõuded on samal ajal näidatud kohustusena eelarve ees ja maksumaksjate ettemaksed nõudena eelarve ees. Nõue eelarve vastu on kajastatud 2 324 003 604 krooni ja kohustus eelarve ees 2 594 645 733 krooni. Seega kohustusena riigieelarve ees on näidanud nõudeid, mis tegelikult ei ole veel Maksumetile laekunud ja nõuetena riigieelarve ees on näidatud aruandeaasta lõpuks maksumaksjate makstud või deklareeritud ettemaksed. Samast arvestuspõhimõttest lähtuti ka eelmisel majandusaastal.

Aruannet koostades on lähtutud rahandusministri 18.05.2000. a määrusest nr 44, mille järgi tuleb aruandeperioodi lõpuks kogutud, kuid eelarvesse laekumata või ülekandmata summa kajastada allkontol 2410 "Lühiajalised kohustused riigile"[19]. Niisugune kajastamine on aga vastuolus kirjete sisu ja raamatupidamise hea tavaga. Oleme seisukohal, et kohustus riigi ees tekib Maksuametil alles peale maksu laekumist ja nõude näitamine riigieelarve vastu ei ole põhjendatud.

2.3. Tähelepanekud raamatupidamise aastaaruande kohta

Järgnevalt on toodud raamatupidamisarvestust puudutavad tähelepanekud, mis summade ebaolulisuse tõttu raamatupidamise aastaaruande õigsust ei mõjuta.

2.3.1. Aruandes ei ole kajastatud maksuameti tulude laekumise kontode 2002. a pangaintressi tulusid summas 1 054 418 krooni ja nende ülekandmist 974 528 krooni (660 777 krooni laekus riigikassa kontodele otse).

2.3.2. Viitlaekumised on näidatud 332 327 krooni võrra väiksemana. Kajastamata on aruandeaastal laekumata 2002. a pangaintressid.

2.3.3. Bilansimaht on näidatud tegelikust 848 688 krooni suuremana . Maksuamet on kajastanud kohustusena ja nõuete või ettemaksuna arved, mille eest kaupa või teenust ei ole aasta lõpu seisuga veel kätte saadud. Juhime tähelepanu, et arve saabumine asutusse ei ole iseenesest majandustehing ja see kajastamisele ei kuulu. Kohustus tekib teenuse või kauba kättesaamisel[20]. Põhjendamatult on aruandes kajastatud järgmised arved:

- AS Standardi arve 2003 a saadud kauba eest summas 129 990 krooni (nõue ja kohustus);
- AS MicroLink Süsteemid 2003 a saadud kauba eest summas 565 898 krooni (nõue ja kohustus);
- AS Võrguvara 2003 a saadud kauba eest summas 80 000 krooni (nõue ja kohustus);
- OÜ Henostar 2003. a saadud kauba eest summas 72 800 krooni (kohustus ja ettemaks kuid tegelikult pole tasutud);
- AS Reaalsüsteemide 2003. a teenuse arve summas 51 875 krooni (kohustustes ja kuludes)

2.3.4. Maksuameti ettemaksed on näidatud tegelikust 81 285 krooni väiksemana, kuna kajastamata on järgmised 2003. a eest tehtud ettemaksed:

- Maksupettuste Uurimise Keskuse jälitustegevuseks vajaliku korteri 2003.aasta üür summas 48 400 krooni;
- AS IF Eesti Kindlustuse arve 2003. a sõidukikindlustuse eest summas 27 434 krooni;
- AS Auser Auto arve 2003. a liikluskindlustuse eest summas 4 372 krooni;
- OÜ Novagrupp arve 2003. a autoparkla kasutamise eest summas 1 079 krooni.

[19] Rahandusministri 18.05.2000. a määrus nr 44 § 2 lg 10 p 6
[20] Samale probleemile juhtisime tähelepanu ka 31.08.2002 kontrolliaruandes nr 2-5/02/56

2.3.5. Nõudena on näidatud AS Privador-i poolt osutatav tasuta hooldusteenus summas 74 358 krooni, mis aruandes kajastamisele ei kuulu.

2.3.6. Aastaaruande algsaldod ei kajasta kõiki Maksuameti halduses olevate pangakontode saldosid. Kajastama on tulumaksu tagastamise konto jääk ja allasutuste pangakontode jäägid summas kokku summas 216 342 krooni. Pangakontode lõppsaldodes ei kajastu pangakontod summas 1 438 krooni. Nende kontode käive ei olnud aasta jooksul aruande õigsuse seisukohalt oluline.

2.4. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Maksuametile** järgmised ettepanekud:

- Järgmise aastaarauande koostamisel teha korrigeerimised algbilanssi ning kajastada maksunõuded, -kohustused, -tulud ja -kulud nii, et:
  - Maksunõuete saldo kajastaks nõudeid maksumaksjate registri põhjal
  - Maksukohustuste saldo kajastaks maksumaksjate ettemakseid maksumaksjate registri põhjal
  - Aruandes kajastuks ka ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa tulenevalt läbiviidud inventuurist. Maksunõuded tuleb iga-aastaselt inventeerida ning vastavalt sellele ebatõenäoliste nõuete provisjoni suurendada ja/või kanda bilansist välja ning kajastada lootusetult laekuvatena.
  - Kirjel "Tulud maksude kogumisest" kajastuks perioodi jooksul deklareeritud maksukohustus, mida on korrigeeritud inventuuri tulemusena ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuetega.
  - Kirjel "Maksude maksete lõivude ja tasude ülekandmine" kajastuks aasta jooksul tegelikult riigieelarvesse ülekantud summad.
  - Maksutuludes kajastuks kõik Maksuameti poolt kogutud tulud sh ka kohalikele omavalitsustele ja teistele ülekantud tulud. Viimased tuleb aruandes eristada.
  - Aruandes ei kajastuks nõuded ja kohustused riigieelarve ees.
- Täiendada sisemist aruandlust nii, et oleks võimalik võrrelda perioodi (nt kuu ja aasta) pangakäibeid riigieelarve tulude laekumise aruandega ja veenduda selle õigsuses tulukirjete lõikes.

Tolliameti peadirektor Maksuameti peadirektori ülesannetes nõustus Riigikontrolli ettepanekutega.

3. Majandustehingute õiguspärasus, finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

3.1. Tähelepanekud

3.1.1 Maksuamet on 10.12 2002 teinud 2003. a saadud teenuse eest 730 000 krooni ettemakse OÜ-le Transcom Eesti. Me ei pea seda ettemaksu põhjendatuks, kuna see polnud vajalik teenuse iseloomust tulenevalt ning sellega ei kaasnenud olulist allahindlust. Seetõttu oleks teenuse eest olnud võimalik tasude järgmise aasta eelarve vahenditest.

3.1.2 Maksuamet rendib 2396 m^2 büroopinda Tallinn, Narva mnt 9a ja 9j, makstes selle eest renti 145 krooni m^2 (lisandub käibemaks). Lisaks makstakse fikseeritud haldustasu 30 krooni m^2 (lisandub käibemaks) ja kommunaalkulud. Võrreldes mõne teise linnaosa keskmiste rendihindadega ei ole meie hinnangul nii kalli büroopinna rentimine Maksuametile põhjendatud ja säästlik. Maksuamet põhjendab kallist büroopinda läbiviidud riigihanke tulemustega.

3.1.3 Paide Maksuamet sõlmis rendilepingu AS-iga Eesti Telefon büroopinna rentimiseks viieks aastaks. Rendihinnaks on lepingus fikseeritud 40 krooni m^2, millele lisandub käibemaks ja kommunaalkulud. Enne ruume kasutama asumist renoveerib Maksuamet neid renditavaid pindu 1 687 317 krooni eest. Viimast arvestades kujuneb keskmiseks rendihinnaks 108 krooni m^2, mis meie hinnangul on Kesk-Eesti piirkonna rendihindu arvestades põhjendamatult kallis.

3.1.4 Samuti ei ole meie hinnangul põhjendatud ja säästlik Maksupettuse Uurimise Keskusele Nissan Patrol 3,0 Luxury rentimine. Auto hinnaks on 567 000 krooni ja sellelt tasutud aastane kindlustusmakse on 28 367 krooni. Meile antud selgituste kohaselt on auto vajalik eelkõige jälitustegevuse teostamiseks raskesti ligipääsetavates kohtades ja kinnipeetavate transportimiseks.

3.1.5 Maksuamet on kompenseerinud töötajate õppemakse tasemekoolituse omandamisel. Ühe näitena on tasutud personali osakonna juhataja kulud 13 337 krooni bakalaureuse kraadi omandamiseks. Riigikontroll on seisukohal, et praeguse tööturu situatsiooni juures, kus tööturul on piisavalt kvalifitseeritud tööjõudu ei ole eesmärgipärane ja põhjendatud teha kulutusi eelarvelistest vahenditest ametnike tasemekoolituse tasumiseks. Lisaks toovad sellised kulud kaasa lisakulusid erisoodustuse maksudena.

3.1.6 Alates 1.09.2003. ei võeta Maksuameti kohalikes asutustes enam trahve sularahas. Sellega seoses hävitati Maksuameti peadirektori asetäitja 13.09.2002 nr 3-01/8574 korralduse alusel kasutamata sularaha trahvi kviitungid. Kuna hävitamine viidi läbi kohalike asutuste endi poolt, jäeti sellega võimalus hävitada ka kviitungid mille alusel oli sularaha juba laekunud. Auditi käigus ei õnnestunud meil tagant järgi kviitungite hävitamises korrektsust kontrollida.

3.1.7 Me ei sa olla kindlad, et kõik Maksuameti personalikulud on põhjendatud. Maksuamet ei ole ebapiisava info liikumise tulemusena alati lõpetanud töötajatele õppelaenu kompenseerimist peale töötaja lahkumist. Näiteks selgus pistelisel kontrollimisel, et ühe töötaja puhul, kes lahkus 2000. a septembris, lõpetati õppemaksu kompenseerimine alles 2002. a augustis. Auditi läbiviimise hetkel kinnitati meile, et nüüd kontrollitakse enne iga makse teostamist kas registris olev isiku on veel Maksuameti töötaja.

Samuti leidsime pistelisel kontrollimisel ühe töötaja, kellele maksti 2001. a töötasu 1 kuu peale tema lahkumist, kuna töölt vabastamise käskkiri hilines personaliosakonda. Oleme seisukohal, et tegemist on oluliste sisekontrolli puudustega, mis on põhjustanud tahtmatuid ebaseaduslikke kulutusi. Samas juhime tähelepanu, et eksisteeriv süsteem võimaldab tekitada ka tahtlikke vigu.

3.2. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Maksuametile** järgmised ettepanekud:

- Leida ameti tegevuseks odavamad rendipinnad nii Tallinnas kui ka Paides, mis võimaldaksid kvaliteetset teenust pakkuda säästlikumalt.
- Lõpetada Maksupettuse Uurimise Keskusele soetatud põhjendamatult kalli auto liisingleping.
- Tasemekoolituse kompenseerimine ei ole põhjendatud ja tuleb lõpetada.
- Viia läbi siseaudit ja nõuda sisse kõik peale töötaja lahkumist talle juhuslikult makstud töötasud.
- Parandada sisekontrolliprotseduure palkade arvestuses ja väljamaksmisel.

Tolliameti peadirektor Maksuameti peadirektori ülesannetes ei aktsepteerinud Riigikontrolli ettepanekuid odavamate rendipindade leidmiseks Tallinnas ja Paides ning maastikuauto liisinglepingu lõpetamist. Ülejäänud ettepanekutega nõustuti ning vastuskiri sisaldab meetmeid ettepanekute rakendamiseks.

Rahandusminister ei nõustunud odavamate rendipindade leidmise vajadusega Paides, kuid toetas ettepanekut Tallinna osas. Samuti ei nõustunud minister maastikuauto rendilepingu lõpetamisega. Ülejäänud ettepanekutega nõustuti.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Maksuameti peadirektori ja rahandusministri vastused

MAKSUAMET

Riigikontroll
Narva mnt.11A
15013 Tallinn

1179

Vastuseks Riigikontrolli poolt Maksuametile esitatud 01.08.2003 nr.12-21.1/6912
2002.aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande ning riigi tulude laekumise 2002. aasta aruande kontrolliaruandele.

Käesolevas selgituses püüame anda põhjendused Teie poolt tekkinud küsimustele.

Punkt 2.1.1 – Aruandes näidatud maksunõuded on vähendatud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete võrra, kuna kontode saldod olid võetud 202 aastal kasutatavast raamatupidamisprogrammist Agresso.
Vastavalt Rahandusministri 05.12.2002 määrusele nr 143 on kõik ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded kantud kohe kulusse, mille järel teostati järgmised raamatupidamiskanded:
1) nõude tunnistamisel ebatõenäoliselt laekuvaks –

D 1591 "Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded"
K 1549 "Muud lühiajalised nõuded"

2) nimetatud nõuete kuludesse kandmisel –

D 7019 "Maksude ülekandmine"
K 1592 "Kuludesse kantud mitmesugused nõuded".

Nimetatud kanded moonutavad tegelikult kogutud ning ülekantud maksude ja maksete summasid.

Punkt 2.1.2 - Aruandeaastal oli maksunõuete inventuur läbi viidud esimest korda. Inventuuri käigus selgus, et lähenemine nimetatud protseduuri osas erinevates kohalikes maksuametites oli erinev. Kuna esitatud inventuuri andmed ei olnud võrreldavad, otsustati maksunõuete tõenäosuse hindamisel lähtuda maksukohustuslaste registri andmetest.
1.septembriks 2003 töötakse välja maksunõuete ja kohustuste inventeerimise kord.

Punkt 2.1.5 - 2002.aasta lõpus tekkis ülekulu summas 144 492 krooni ülekantud üksikisiku tulumaksu ettemaksu tõttu. Nimetatud summa on 14. jaanuaril 2003 ülekantud riigieelarvesse osa 013 ptk.73 alla.

MA 0020046

Narva mnt 9a
15176 TALLINN

Telefon 683 5700
Faks 683 5709

Reg. kood 70000349
maksuamet@ma.ee
http://www.ma.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
04.08.03 2-7.4-FA/03/1179-2

Punkt 2.3.3 – Maksuamet jagab Rahandusministeeriumi seisukohta, et kõik saabunud arved (sõltumata sellest, kas kaup või teenus on käes või mitte) tuleb kajastada raamatupidamises, selle põhimõtte järgi olemegi raamatupidamiskandeid teostanud.

Punkt 2.3.5 – AS Privador osutab kolmeaastast hooldusteenust välisabi korras saadud arvutitele summas 74 358 krooni. Teenuse kogusumma on võetud nõudena arvele 2001. aastal ning iga aasta 1/3 (üks kolmandik) kantakse maha kasutades konto 2041"Annetatud kapital", kuna tegemist on välisabi korras saadud vahendite arvelt soetatud varaga ning selle hooldamisega.

Punkt 3.1.2 - Ettemaks summas 730,0 tuh. krooni oli tehtud OÜ Transcom Eesti –le vastavalt sõlmitud lepingu nr.1-04/ 66 punktile 4.3.

Punkt 3.1.3 – Maksuametile uute pindade rendiks korraldati riigihange 002719 kus osales kolm pakkujat: AS Aswega, EE Grupp ning Uus Maa AS. AS Aswega pakkumine ei vastanud tingimustele, teised pakkumised olid vastavalt :

EE Grupp - 180 + 18% 1m2,
Uus Maa - 145 + 18% 1m2.

Kuna Uus Maa AS-i pakkumine oli teistest soodsam, osutuski valituks Uus Maa AS. Pakkumuse korraldamisel on Maksuamet igakülgselt järginud kehtivaid õigusakte sh riigihangete seadust ning pakkumise võitjaks on valitud kõige soodsama pakkumise teinud isik.

Punkt 3.1.4 - Järva Maksuametile uute pindade rentimiseks viidi läbi väljakuulutamata läbirääkimistega riigihange 005040, mille tingimuste punkt 4 alapunkt C kohustas rentnukku ruume remontima. Remondi summa oli esialgselt ette nähtud Paide olemasoleva hoone renoveerimiseks investeeringuna ning antud juhul võimaldas pakkujal määrata madalamat ja soodsamat rendihinda. Vaatamata eelnimetatule tegi ruumide osas pakkumise vaid AS Eesti Telefon. Kuigi maksuamet sõlmis esialgu 5-aastase lepingu, et mitte võtta pikaajalist kohustust, arvestatakse Järva Maksuameti ametiruumide rentimisel rendi tasuvussperioodiks 15 aastat. Arvestades kulu 15 aasta peale ja edaspidist üürileandja remondikohustust tuleb üürihinnaks 66,95 1m2, mis on alla keskmise üürihinna Paides.

Punktide 3.1.3 ja 3.1.4 juures Maksuamet nõustub, et nii Tallinna äärelinnas kui ka Paides on kindlasti võimalik leida soodsamaid büroopindade rendihindu, kuid käesoleval juhul on Maksuameti arvates jätnud Riigikontroll tähelepanuta asjaolu, et ei Tallinnas ega ka Paides ei leidunud kinnisvaraturul maksuameti suurusega asutuse jaoks vajaliku suurusega ruume. Nimetatu kohta annab selget tunnistust mõlema asutuse ruumide osas väljakuulutatud hangete vastu vähene huvi.

Punkt 3.1.5 – Maksuamet märgib, et maastikuauto Nissan Patrol on vajalik Maksupettuste Uurimise Keskuse tegevuse eripärast tulenevate ülesannete täitmiseks:

- jälitustoimingute teostamiseks;
- raskesti ligipääsetavates kohtades liikumiseks,
- eriseadmete paigaldamiseks;
- kinnipeetavate transportimiseks.

Nimetatud sõidukile on paigaldatud jälitustegevuse teostamiseks ka eriseadmed.

Punkt 3.1.6 – Eelmistel aastatel sõlmitud õppelepingud tänaseks on lõppenud ning uusi alates 2001.aastast ei ole sõlmitud.

Punkt 3.1.8 - 2001.aastal Tartu Maakonna Maksuameti teenistujale (K .Must) oli ekslikult välja makstud palk peale tema lahkumist . Peale juhtumi avastamist teavitati koheselt pr. K. Musta, kes tagastas enammakstud summa Maksuameti arvele 06.02.2002. Tagasikande hilinemine oli tingitud eelpool nimetatud isiku viivitamisest.

Punktis 2.4 toodud teiepoolsed ettepanekud on meie poolt aktsepteeritud ja Maksuameti raamatupidamise osakond võtab neid arvesse oma töös juba 2003 aastal.
Punktis 3.2 toodud ettepanekutest:

1. Maksuamet järgis rendipinna valiku tegemisel kõiki vastavaid seadusenõudeid ja korraldatud hankest valis kõige soodsama pakkumise
2. MUK – ile soetatud maastikuauto valiku tingisid töö erivajadused

Kahe esimese nimetatud punkti osas jääb Maksuamet oma seisukoha juurde.

3. Tasemekoolituse kompenseerimine on juba alates 2002 aastast lõpetatud
4. Töötasu arvestuste õigsuse kontroll– on lülitatud Maksuameti siseauditi osakonna tööplaani
5. Parandada sisekontrolli palgaarvestuse osas – järgib ja vastutab Maksuameti raamatupidamise osakond.

Täname konstruktiivse koostöö eest ning selle jätkumisele.

Aivar Rehe
Tolliameti peadirektor
Maksuameti peadirektori ülesannetes

RAHANDUSMINISTEERIUM

Kaie Karniol
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie: 25.07.2003 nr 2-7.1-FA/03/1180

Meie: 12. august 2003 nr Ti-2.12/8742

Riigikontrolli auditist Maksuametis

Riigikontrolli ettepanekud Maksuametile seoses 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande ning riigi tulude laekumise 2002. aasta aruande auditiga on nii Maksuameti kui Rahandusministeeriumi poolt enamuses aktsepteeritavad.

Rahandusministeerium töötab välja riigiraamatupidamise üldeeskirja, mis rakendub 1. jaanuaril 2004. aastal.
Riigikontrolli poolt esitatud raamatupidamisjuhendeid ja aruandevorme puudutavad ettepanekud võetakse arvesse üldeeskirja koostamisel.
Jooksvalt arvestab Maksuamet Teie 25.07.03 kirja nr 2-7.1-FA/03/1180 lisana saadetud kontrollaruande eelnõu punktis 2.4 toodud ettepanekuid juba aastal 2003. Samuti on lõpetatud tasemekoolituse kompenseerimine ja sisekontroll pöörab enamat tähelepanu palgaarvestusele.

Rahandusministeerium on seisukohal, et Maksuamet peaks leidma oma tegevuseks odavamad rendipinnad Tallinnas, kuid ei toeta Riigikontrolli seisukohta Paide osas, kuna tööandja peab tagama töötervishoiu tingimustele vastavad ruumid ja rendilepingus toodud rendihinna eest ei ole omanik valmis neid ruume nõuetele vastavaks viima. Rahandusministeerium leiab, et kokkuhoiuprogrammi raames on Maksuametile odavamate rendipindade otsimise teema kindlasti aktuaalsena päevakorral.
Probleem peaks leidma lahenduse 2004 aastal.

Rahandusministeerium ei poolda ettepanekut lõpetada Maksupettuse Uurimise Keskusele soetatud auto liisingleping kuna majanduslikult on kahjulik seda katkestada. Leppetrahv tekib turuhinna ja liisingujäägi väärtuse vahena. Samuti jäävad sel juhul MUK'il täitmata jälitustegevuse funktsioonid, mis olid ette nähtud selle auto soetamisega seoses.

Lugupidamisega

Tõnis Palts
Minister

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 13.08.03 Reg.nr 2-7.4-FA/03/1180

Sirje Särg 611 3642

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Reg. kood 70000272